

**VALJAŠ, SLUGO DOBRI I VJERNI! (...) UĐI U RADOST
GOSPODARA SVOGA! (MT 25,21)
U SPOMEN IZV. PROF. DR. SC. BOŽI LUJIĆU (1946. – 2021.)**

Božidar MRAKOVČIĆ

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Vlaška 38, p.p. 432, 10 000 Zagreb
bmrakovcic@yahoo.com

U ranim jutarnjim satima 3. lipnja 2021. godine, na svetkovinu Tijelova, prese-lio se s ovog svijeta u vječnost naš dragi i vrijedni prijatelj, svećenik, franjevac i bibličar izv. prof. dr. sc. Božo Lujić. Premda je otišao u dobi koju Biblija za smrt predviđa (usp. Ps 90,10), njegov odlazak u sedamdeset i petoj godini života sve nas je iznenadio, kako zbog vitalnosti i dobrog zdravlja, koje je pokojnik poput Mojsija do samog kraja uživao (usp. Pnz 34,7), tako i zbog nagle smrti. Umro je doslovce »preko noći«. Možemo li i ovdje sa psalmistom zajedno reći: »miljenicima svojim u snu on daje« (Ps 127,2)? Kao njegov nasljednik na mjestu pročelnika Katedre Svetoga pisma Staroga zavjeta na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu dužnost mi je da napišem ovaj nekrolog koji bi mnogi moji kolege na Fakultetu puno bolje mogli napraviti jer su za razliku od mene godinama s njime živjeli i radili. No moja je perspektiva ipak posebna jer sam ubačen u brazdu koju je on tako duboko zaorao i zadatak mi je da zajedno sa svojim kolegama na Katedri nastavim tamo gdje je on stao.

Pokojni Božo Lujić rođen je 11. studenoga 1946. godine u Osječku u Bosanskoj Posavini, u teško poratno vrijeme kada je taj kraj bio pun djece i ratnih udovica. Osnovnu školu pohađao je u Donjoj Dubici i Bosanskom Šamcu, a klasičnu gimnaziju u Visokom (1962. – 1966.), a filozofsko-teološki studij u Sarajevu na Franjevačkoj teologiji (1969. – 1974). Studij je nastavio kao postdiplomac na Teološkom fakultetu u Ljubljani (1974. – 1977.), gdje je 1977. godine magistrirao s radom »Poziv i poslanje proroka Jeremije«, a potom 1982. godine i doktorirao s radom »Iskustvo Boga i čovjeka u Jeremijinoj knjizi«. U među-

vremenu je na Filozofskom fakultetu u Sarajevu studirao i diplomirao njemački jezik i književnost (1980. – 1984.). Prije toga je 1979. godine u Zagrebu položio državnu gimnaziju. No Boži Lujiću nisu bili dovoljni dvije gimnazije i dva fakulteta, nego je dvaput i magistrirao, po drugi put na Papinskome biblijskom institutu u Rimu, gdje je od 1986. – 1989. godine dodatno studirao Sveto pismo. Ni to mu nije bilo dovoljno nego odmah potom na Franjevačkome biblijskom institutu u Jeruzalemu dvije godine studira biblijsku arheologiju, egzegezu i moderni hebrejski jezik (1989. – 1990.).

Tijekom svoga višedesetljetnog školovanja Božo Lujić usporedno djeluje kako pastoralno tako i nastavno. Nakon što je 1974. godine zaređen za svećenika najprije djeluje kao župni vikar u Dubravama kod Brčkog (1974. – 1976.). Od 1976. do 1979. godine na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu bio je odgojitelj bogoslova, a od 1977. godine pa sve do svoje smrti i profesor biblijskih predmeta: Biblijske teologije Starog zavjeta, Biblijske teologije Novog zavjeta, Egzegeze Starog zavjeta, Egzegeze Novog zavjeta, Biblijske arheologije i Hebrejskog jezika. U međuvremenu je bio i gvardijan u samostanu sv. Pavla na Nedžarićima (1982. – 1985.) i definator Franjevačke provincije Bosne Srebrene (1985. – 1988.).

Zbog ratnog vihora koji je 90-ih prošlog stoljeća pogodio kako Hrvatsku tako i Bosnu i Hercegovinu, a osobito Sarajevo, čitava Franjevačka teologija odlazi u petogodišnje izgnanstvo u Samobor. Ratne strahote nisu Božu Lujića zaustavile, nego su ga dodatno motivirale. Božo Lujić u Samoboru ne samo da nastavlja svoja redovita predavanja na Franjevačkoj teologiji nego godinu dana predaje njemački jezik u samoborskoj gimnaziji (1992. – 1993.). Od 1993. godine predaje i na Evangeličkom teološkom fakultetu »Matija Vlačić Ilirik«, a kratko, tek jednu akademsku godinu, i na Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Od iste 1993. godine počinje predavati i na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, najprije na Institutu za teološku kulturu laika te na Katehetskom institutu i Institutu za duhovnost. Ta se suradnja nastavlja i nakon povratka Franjevačke teologije u Sarajevo: od 1997. do 2005. godine Božo Lujić svaki mjesec na tjedan dana dolazi predavati u Zagreb. Ta će se dinamika preokrenuti nakon što će se 2005. godine zaposliti na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, najprije kao docent, a od 2009. godine i kao izvanredni profesor. Od 2005. pa sve do svoga umirovljenja 2017. godine svaki će mjesec na tjedan dana odlaziti predavati u Sarajevo i uz to obnašati i službu gvardijana u Podsusedu i Sesevskoj Sopnici (2012. – 2019.). Tako Božo Lujić uz dvostruku gimnaziju, fakultet i magisterij kao profesor godinama radi na dvije visokoškolske ustanove za dva čovjeka. Na Franjevačkoj teologiji će

od 1997. do 2000. godine obnašati i službu dekana, a na Katedri Svetog pisma Starog zavjeta KBF-a Sveučilišta u Zagrebu od 2007. do 2017. godine i službu pročelnika. Na KBF-u u Zagrebu Lujčić sve do svojeg umirovljenja predaje biblijske predmete na različitim studijskim smjerovima: na *Filozofsko-teološkom studiju* Uvod i egzegezu Starog zavjeta II (Veliki i mali proroci) i Biblijsku teologiju Starog zavjeta; na *Studiju religijske pedagogije i katehetike* Biblijsku teologiju Starog zavjeta te na *Stručnom studiju teologije* Biblijsku teologiju. Na svim smjerovima vodi seminar Proroštvo i apokaliptika. Usto predaje i slijedeće izborne predmete: Biblijska arheologija, Hebrejski jezik (cursus superior) i Hebrejski jezik (lectio cursiva). Na poslijediplomskom studiju pak predaje predmet Božje kraljevstvo kao novi svijet. Pod mentorstvom Bože Lujčića napisana su tri doktorska rada, jedan magistarski i četrdeset i četiri diplomatska rada.

Osim nastavne djelatnosti izuzetno je velika i bogata znanstvena djelatnost Bože Lujčića. Napisao je sveukupno 25 knjiga i monografija, tri zvučne knjige, dvije uredničke knjige, 94 znanstvena članka, 295 stručnih članaka, 41 recenziju i prikaz knjiga, te načinio 23 prijevoda. Sudjelovao je s predavanjima na 35 znanstvena međunarodna skupa. Među njegovim knjigama nalaze se i dva sveučilišna udžbenika: *Božja vladavina kao svijet novoga čovjeka. Biblijska teologija Novoga zavjeta* (Zagreb, 2010.) i *Starozavjetni proroci* (Zagreb, 2010.). Bio je suradnik u izradi *Općega religijskoga leksikona* (Zagreb, 2002.) i u projektu *Ekumenske Biblije TOB – Stari zavjet* (Zagreb, 2011.). Sve do svoje smrti bio je član Udruge hrvatskih bibličara, Hrvatskoga biblijskog djela, Hrvatske sekcije Europskog društva za katoličku teologiju i Udruge đaka Franjevačke klasične gimnazije u Visokom. Od 2006. do 2017. godine bio je predsjednik Biblijskog instituta pri KBF-u Sveučilišta u Zagrebu te član organizacijskog odbora Teološko-pastoralnog tjedna na tom Fakultetu. Od 1976. do 1981. godine bio je glavni, a od 1982. do 2000. godine i odgovorni urednik časopisa *Jukić*, od 1993. član je uredništva časopisa *Bosna Franciscana*, a od 1996. uredništva časopisa *Biblije danas*. Od 1993. do 2000. godine član je i uredništva časopisa *Svjetlo riječi*. Od 2003. godine pa do svoje smrti bio je voditelj projekta novog prijevoda Svetog pisma s hebrejskoga i grčkoga na hrvatski jezik u organizaciji Sjedinjenih biblijskih društava i Hrvatskoga biblijskog društva. Sam je s hebrejskog na hrvatski jezik preveo Knjigu Postanka i Knjigu Izlaska te knjige proroka Jeremije, Habakuka, Nahuma, Obadije, Jone i Hagaja.

Božo Lujčić je promicao poznavanje Biblije i čestim sudjelovanjem u medijima, osobito u emisiji »Biblija« na Hrvatskoj radioteleviziji, gdje gostuje preko 80 puta. Još više puta, čak 107, vodio je hodočasnike u Svetu zemlju. Za 100. stručno i duhovno vođenje nagrađen je Poveljom turističkog ambasadora do-

bre volje Izraela. Tko bi pak mogao izbrojati sve njegove stručne nastupe, tribine, duhovne vježbe, propovijedi kroz gotovo pedeset godina njegova svećeničkog i profesorskog djelovanja? Hobi mu je bio skupljanje umjetničkih slika i svakodnevno trčanje i to doslovno do posljednjeg dana njegova života. Uzme li se u obzir koliko je toga u životu napravio, možemo reći da je čitav njegov život bio jedna trka. Mnogima od nas ni dva života za to ne bi bila dovoljna.

Pogledamo li samo naslove njegovih knjiga i članaka već uočavamo da je Božo Lujčić bio poput pismoznanca upućenog u kraljevstvo nebesko »koji iz svoje riznice iznosi novo i staro« (Mt 13,52). Premda mu je omiljena preokupacija bio Stari zavjet, osobito proroci, a među njima ponaosob prorok Jeremija, više knjiga i članaka posvetio je novozavjetnim temama. Stil njegova pisanja je izrazito tečan i jasan tako da ga s lakoćom mogu čitati ne samo profesori nego i studenti. Jasnoća i razumljivost je Boži Lujčiću bila izrazito važna i kod novog prijevoda Svetog pisma na hrvatski jezik. Inzistirao je da taj prijevod bude što bliži svakodnevnom govoru modernog čovjeka, vjeran duhu originalnog biblijskog teksta, ali nikako ne i rob slova. Isto tako su razumljiva bila i njegova predavanja. Znao je uvijek uočiti osnovnu poruku i, kao što to znaju samo veliki umovi, pretočiti je u najjednostavnije riječi.

Uz veliku radinost Božu Lujčića krasila je i izrazita radost. Kod njega su te dvije stvari bile usko povezane. Znao je i reći da je onaj tko radi i radostan jer riječi *rad* i *radost* imaju isto jezično porijeklo. A imao je puno razloga da bude ogorčen i mrzovoljan. Njegov voljeni zavičaj je tijekom 20. stoljeća dvaput prolazio kroz teška ratna vremena. Posljedice Drugoga svjetskog rata obilježile su njegovo djetinjstvo, a strahote posljednjeg rata još su ga izravnije pogodile: ne samo da je kao i mnogi morao na pet godina u progonstvo, nego je pritom ostao bez svojih knjiga i slika, a njegova rodna Bosanska Posavina bez ljudi. Možemo slobodno reći da je doživio sudbinu sličnu proroku Jeremiji, koji je također živio i djelovao u najtežim trenucima povijesti svoga naroda. No ni jednoga ni drugoga ti teški trenutci nisu slomili. Božo Lujčić je i dalje bio radostan, ne samo jer je nastavio raditi, nego i zato jer je vjerovao da za Boga nema bezizlaznih situacija, da je Bog taj koji u svojoj dobroti otvara i jamči budućnost kao što to sugerira i naslov njegove knjige *Vjera u Boga uvijek novih mogućnosti* (Zagreb, 2014.), koja slobodno može poslužiti kao udžbenik za Biblijsku teologiju Starog zavjeta. Premda je bio svjedok tolike ljudske zloće i patnje, vjerovao je da je *Božja vladavina kao svijet novoga čovjeka* (Zagreb, 2010.) i dalje moguća jer nam je Isus taj najnovi Božji svijet ne samo navijestio nego i svojim životom inaugurirao: svijet ljubavi, pa i prema neprijateljima, svijet praštanja, dobrote i služenja.

Božo Lujčić je volio ne samo knjigu nego i ljude. To su osjetili svi oni koji su imali priliku s njime se susreti ili zajedno s njime živjeti. Osobito se radovao nama, svojim mlađim kolegama bibličarima. Imao je razumijevanja za naše početničke greške. Davao nam je svesrdnu podršku, vjerujući u nas i onda kada je nama samima to bilo teško. Božinu dobrotu osjetili su svi njegovi prijatelji i kolege s Fakulteta, studenti, njegova subraća franjevci, ljudi iz rodnog kraja, koji je toliko volio, kao i tisuće onih koje je proveo putovima Isusove domovine, predajući im svoje bogato znanje i uvodeći ih u iskustvo vjere u Boga koji neizmjerljivo voli svakog čovjeka.

Kao nasljednik Bože Lujčića na mjestu pročelnika Katedre Svetog pisma Starog zavjeta osjećam se pred njegovim životom i djelom tako malim, ali još više zahvalnim, osobito za sve njegove knjige i članke kojima se i ja i studenti obilato služimo. Siguran sam da će i novi hrvatski prijevod Svetog pisma na kojem je toliko radio biti veliko obogaćenje za čitavu hrvatsku vjersku i kulturnu javnost. Pjesma o vrsnoj ženi u Izr 31, za koje neki kažu da ima književni oblik pogrebnog govora, završava riječima: »Plod joj dajte ruku njezinih, i neka je na Vratima hvale djela njezina!« (Izr 31,31). I ja sam ovdje pokušao iznijeti bogati plod života dragog nam profesora Bože Lujčića, koji je s ljubavlju i radošću marljivo radio kako bi Božja riječ, ispravno i razumljivo prevedena i protumačena, doprla do svakog čovjeka. Vjerujemo da ga je Gospodin na vratima vječnosti dočekao s riječima: »Valjaš, slugo dobri i vjerni! (...) Uđi u radost gospodara svoga!« (Mt 25,21).¹

¹ Podatke za ovaj nekrolog preuzeo sam od: Andrea FILIĆ, Božo Lujčić – čovjek Isusove otvorene antropologije. Biografija i bibliografija prof. dr. sc. Bože Lujčića, u: Stipo KLJAJIĆ – Mario CIFRAK (ur.), *Znat će da prorok bijaše među njima! Ez 33,33*. Zbornik u čast prof. dr. sc. Bože Lujčića, OFM, povodom 70. godine života, 2018., 939-987; Zdravko DADIĆ, Život ispisan djelima, u: *Svjetlo riječi*, 39 (2021.) 460-461, 61; Pregled po CROSBi profilu: Božo Lujčić (CROSBi Profil: 21935, MBZ: 263412), u: <https://www.bib.irb.hr/pregled/profil/21935> (2. 11. 2021.).

